

Nr 158

Utlåtande i anledning av väckt motion angående intagande i statsverkspropositionen av en översiktlig sammanställning över ökade lönekostnader och omkostnader.

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Björkman m. fl.* väckt motion (II: 338) har yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i statsverkspropositionen intaga en översiktlig sammanställning över antalet tillstyrkta nya tjänster och härav föranledda utgiftsökningar samt rörande öknningar å omkostnadsanslagen ävensom uppgift om totala antalet statsanställda och sammanlagda lönekostnader.

I fråga om motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Enligt yrkandet i den föreliggande motionen borde i statsverkspropositionen intagas vissa översiktliga sammanställningar och uppgifter. Dessa skulle avse *dels* antalet tillstyrkta nya tjänster och härav föranledda utgiftsökningar, *dels* förordade öknningar å omkostnadsanslagen, *dels* totala antalet statsanställda, *dels* ock de sammanlagda lönekostnaderna.

Vad först angår den ifrågasatta sammanställningen av tillstyrkta nya tjänster har såsom utgångspunkt för motionsyrkandet i denna del åberopats, att i den bilaga till statsverkspropositionen som betecknas För flera huvudtitlar gemensamma frågor plägar redovisas av chefen för civildepartementet tillstyrkta förslag angående lönegradsändring av tjänster med angivande av beräknad kostnadsökning. Utskottet vill i anslutning härtill fästa uppmärksamheten vid den markerade skillnad som föreligger mellan sistnämnda redovisning, vilken utgör resultatet av överväganden inom ett och samma departement med avseende på hela statsförvaltningen, och den i motionen avsedda redovisningen, vilken skulle innefatta en sammanställning av resultatet av det inom varje särskilt departement för sig slutförda budgetarbetet, i vad avser inrättande av nya tjänster och härav föranledda utgiftsökningar. Denna skillnad torde icke vara utan betydelse när det gäller att bedöma de praktiska möjligheterna att i budgetarbetets allra sista skede förverkliga det framförda förslaget. I övrigt må framhållas att den tilltänkta redovisningen av tillstyrkta nya tjänster icke skulle i denna form kunna bli fullständig. Utanför redovisningen skulle nämligen till en början falla sådana nya tjänster som föreslås till inrättande i senare än statsverkspropositionen framlagda, särskilda propositioner, vilka i vissa fall kan vara organisatoriskt genomgripande. Vidare skulle sammanställningen inte kunna innefatta sådana nya ordinarie tjänster vid de affärsdrivande verken som Kungl. Maj:t författningsenligt äger inrätta och ej heller sådana nya icke-ordinarie tjänster som

verken själva äger inom ramen för anvisat anslag inrätta i enlighet med av riksdagen godkända grunder.

Beträffande de utgiftsökningar — i fråga om löner och pensioner — som föranledes av tillstyrkta nya tjänster skulle en sammanställning härutinnan knappast kunna ge en exakt bild utan delvis bli schablonartad.

Med det anförda har utskottet velat visa, att även om visst fog kan synas föreligga för det i motionen framförda förslaget i denna del ett realiserande av detsamma likväl skulle stöta på praktiska svårigheter och bli av begränsat värde.

Vad angår den ifrågasatta sammanställningen av de beräknade ökningarna å verkens omkostnadsanslag vill utskottet erinra om att dessa ökningsförändringar till viss del är av automatisk natur och avser sådana utgiftsändamål som sjukvård, bränsle, lyse, vatten, telefon, skrivmaterialier, städning etc. Det kan enligt utskottets mening ifrågasättas om en dylik sammanställning skulle erbjuda något nämnvärt av intresse.

Beträffande förslaget att uppgift skulle meddelas om totala antalet statsanställda och de sammanlagda lönekostnaderna vill utskottet erinra om följande. Sedan år 1954 utarbetar statistiska centralbyrån statistik över tjänstemännen inom statlig och statsunderstödd verksamhet. Resultaten redovisas för varje år i Statistisk tidskrift. Dessutom har år 1958 avgivits en särskild berättelse avseende tjänstemän inom statlig och statsunderstödd verksamhet åren 1954—1957. Även i fråga om lönekostnaderna sker en publicering genom statistiska centralbyråns försorg. Om nu i enlighet med motionsyrkandet uppgifter skulle intas i statsverkspropositionen angående antalet anställda och lönekostnaderna torde sådana uppgifter endast kunna innefatta ett återgivande i efterhand av den av centralbyrån redan publicerade statistiken, eftersom det måste anses uteslutet att uppgifterna i fråga skulle kunna grundas på något i särskild ordning införskaffat primärmaterial. Utskottet ifrågasätter ändamålsenligheten av den föreslagna åtgärden. Syftet med motionärernas förslag på denna punkt torde emellertid kunna i huvudsak tillgodoses genom att den av statistiska centralbyrån publicerade statistiken på lämpligt sätt tillhandahålles riksdagens ledamöter, i den utsträckning som kan anses önskvärd.

Sammanfattningsvis vill utskottet ge uttryck åt den uppfattningen att tillräckliga skäl inte kan anses föreligga för åtgärder i enlighet med motionsyrkandet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att motionen II: 338 icke må föranleda någon riksdagens
åtgärd.

Stockholm den 17 november 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 156.

Reservation

av herr *Boman*, fröken *Andersson*, herrar *Pålsson*, *Axel Johannes Andersson*, *Nestrup*, *Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg*, *Rubbestad*, *Staxäng*, fröken *Elmén*, herrar *Wedén*, *Bohman* och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett *dels* att den del av utskottets yttrande på s. 6, som börjar med »Beträffande de» och slutar med »av intresse», bort ha följande lydelse:

»Med det anförda har utskottet velat visa, att en sammanställning i statsverkspropositionen rörande de utgiftsökningar — i fråga om löner och pensioner — som föranledes av tillstyrkta nya tjänster icke skulle kunna bli fullständig eller exakt. Trots detta anser utskottet, att en sådan sammanställning skulle vara av betydande värde. Varje tillstyrkt ny tjänst kan — sedd isolerad — förefalla angelägen och den härav föranledda kostnadsökningen relativt ringa. Om däremot riksdagsbeslutet i det enskilda fallet kan ske mot bakgrunden av en visserligen ofullständig sammanställning av den totala effekten av bifall över hela linjen till förslag om nya tjänster, kan detta vara ägnat att mana till större återhållsamhet. Att en sådan i dagens statsfinansiella situation är väsentligare än kanske någonsin tidigare, vill utskottet understryka.

Utskottet anser sig sålunda böra biträda huvudtanken i motionen, såvitt nu är i fråga. Därvid förutsätter utskottet, att den berörda sammanställningen i statsverkspropositionen kompletteras med ungefärliga uppgifter om effekten av förslag som är att vänta senare under riksdagen.

Vad angår den ifrågasatta sammanställningen av de beräknade ökningarna å verkens omkostnadsanslag vill utskottet uttala, att dessa ökringar visserligen till viss del är av automatisk natur och avser sådana utgiftsändamål som sjukvård, bränsle, lyse, vatten, telefon, skrivmaterialier, städning etc. men att en dylik sammanställning dock torde vara av betydande intresse.»

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 6, som börjar med »Sammanfattningsvis vill» och slutar med »med motionsyrkandet», bort utgå;

dels ock att utskottets hemställa bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av motionen II: 338, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført.»